Česká
botanická
společnost

Stanovisko ČBS k navrhované stavbě Plavebního stupně Děčín

Tímto stanoviskem reaguje Česká botanická společnost na oznámení záměru MZP540 Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN.

Úsek Labe mezi zdymadlem Střekov a státní hranicí u Hřenska je v rámci České republiky jedinečný svou relativně zachovanou přirozenou dynamikou velkého říčního toku bez příčných staveb. Botanická hodnota spočívá ve výskytu štěrkopískových náplavů, pro jejichž existenci je nezbytné zachování přirozené dynamiky řeky, včetně kolísání její hladiny v celém výše zmíněném úseku.

Území je botanicky cenné výskytem rostlinných společenstev vázaných na tyto štěrkopískové náplavy i výskytem ohrožených druhů, především kriticky ohroženého (a ve stejné kategorii zákonem chráněného) drobnokvětu pobřežního *(Corrigiola litoralis*), který se zde vyskytuje na poslední lokalitě v České republice. Dále se zde nachází například kriticky ohrožený blešník obecný (*Pulicaria vulgaris*) a ohrožené druhy šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*) a pažitka pobřežní (*Allium schoenoprasum*).

Drobnokvět pobřežní se dříve nacházel na mnoha místech podél Labe od Mělníka po Hřensko, kde však jeho výskyty zanikly (viz Kubát in Kaplan a kol. 2018, Preslia 90: 235–346, https://doi.org/10.23855/preslia.2018.235). V poslední době vymizel i na většině lokalit pod Střekovem, protože náplavům zde chybí dotace štěrkopískových sedimentů. Významný výskyt drobnokvětu, který je umožněn fungující přirozenou dynamikou štěrkopískových náplavů, začíná až v Děčíně a navrhovaný jez je umístěn právě do samého těžiště současného výskytu druhu, jak zmiňuje i dokument "Posouzení vlivu záměru na předměty ochrany a celistvost evropsky významné lokality" přiložený k záměru (Hykel 2026, příloha 11 k Oznámení záměru). Nad jezem dojde k zániku populace v důsledku zatopení a absencí

Česká botanická společnost, z. s.
Benátská 433/2, 128 00 Praha 2
botanospol.cz

Sekretariát
+420 221 951 664
sekretariat@botanospol.cz

proudění, pod jezem k narušení dynamiky transportu splavenin, podobně jako se to stalo pod Střekovem.

Formálně jsou zdejší štěrkopískové náplavy s drobnokvětem řazeny do přírodního stanoviště 3270 přílohy 1 evropské směrnice o stanovištích (bahnité říční náplavy). Toto přírodní stanoviště se vyskytuje i jinde v České republice, v tomto rozsahu a kvalitě se však nachází pouze v předmětném úseku Labe a je zde předmětem ochrany EVL Porta Bohemica i EVL Labské údolí. Výrazně negativní vliv, spočívající jednak v přímém zániku biotopu nad jezem, jednak v jeho zásadní degradaci pod jezem, zmiňuje "Posouzení vlivu záměru na předměty ochrany a celistvost evropsky významné lokality" (Hykel 2026), s nímž se plně ztotožňujeme. Zároveň toto posouzení výslovně uvádí, že "Plnohodnotnou kompenzaci stanoviště 3270 proto nelze na základě dostupných podkladů považovat za reálně proveditelnou".

V této souvislosti poukazujeme rovněž na skutečnost, že otázkou kompenzovatelnosti významně negativního vlivu na stanoviště 3270 v důsledku navrhované stavby Plavebního stupně Děčín (v rámci předložené Koncepce vodní dopravy pro období 2016–2023) se podrobně zabývala Správa Národního parku České Švýcarsko, jakožto příslušný orgán ochrany přírody, a došla ve svém stanovisku v roce 2018 k jednoznačnému závěru, že kompenzační opatření pro stanoviště 3270 nelze v souladu s požadavkem ZOPK na zajištění celkové soudržnosti soustavy Natura 2000 ve smyslu § 45i odst. 9 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, stanovit, přičemž toto stanovisko Správy NP je opřeno o studie a stanoviska několika akademických pracovišť a odborných společností.

Česká botanická společnost s předkládaným záměrem výstavby Plavebního stupně Děčín nesouhlasí, protože by vedl k nevratnému zániku jedinečných botanických hodnot vázaných na poslední volně proudící úsek dolního toku Labe u nás. Na tom nic nemění ani navržená zmírňující opatření, protože zásadní proměna charakteru řeky je přímo hlavním cílem záměru, a proto plnohodnotná kompenzace významně negativních dopadů plánovaného záměru není možná. Česká botanická společnost požaduje v rámci hodnocení vlivu záměru na životní prostředí podrobně vyhodnotit dopad na populace kriticky ohroženého drobnokvětu pobřežního, a to i v úseku pod plánovaným plavebním stupněm, protože

těmto populacím v důsledku narušení dynamiky ukládání štěrkopískových sedimentů s velkou pravděpodobností hrozí také zánik.

Stanovisko připravil: Martin Kačmar

Stanovisko diskutoval a schválil hlavní výbor České botanické společnosti

16. listopadu 2026, Milan Chytrý, předseda ČBS

Stanovisko bylo dne 16. Listopadu 2026 odesláno na Ministerstvo životního prostředí